

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Et Par Ord i Anledning af den gamle Præsts Skrivelse til Fyens og Ribes kaarede Bispe (i Skilderiet No. 54 og 55)

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 1023. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1811_163-txt-shoot-idm115/facsimile.pdf (tilgået 12. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

N y e s t e
Schilderie af Kjøbenhavn.

— — — — —
Tittende Aargang. No. 65.

— — — — —
Udgivet og forlagt af Boghandler E. Seldin.

— — — — —
Tirsdagen den 13 August 1817.

Et Par Ord i Anledning af den gamle
Prests Skrivelse til Høens og Ribes Kaas-
rede Bispe (i Skildriet No. 54 og 55).

Vistes kunde Man lettelig til den Formodning,
at en af de to sidste Aariendes Præster havde
laant en gammel Embedsbroders Værelse, for at give
sine nymodens Tanker Uværdighed og Skin af
Vids. Jeg er ung, ja ogsaa Indtraadt over Tem-
plets Dørtæppe; men Bispen er ældre end vi
alle, og med den i Haand vil jeg frimodig sige,
hvad Kirkens Menighed kan forde og hvad den ei
kan onske af sine Forstandere. Alerede hin Prests
Indledning viser ham kun lidt skiftet til at give
sine Lærere Raad. Han siger, at den Tids
maalle er nær, da han skal stodes for Hans Doms
skiel, som skal betale ham efter hans Ørning
og retfærdigen tilbede ham efter Fortjeneste.
Et han vistelig en gammel Mand van Groyens
Bred, da er han i Sandhed at bekloge; thi var
han end med Apselen kommet saa vidt, at han
vilde forer med sig selv, saa var han dog ikke
dermed retfærdiggjort; og ve den Mand hvem Gud
tilbeder efter Fortjeneste. Dog, han var gammel
eller ung, saft er hans Tro, om eller den hellige
Doveel talte Sandhed; thi han siger jo, at Alt er
af Raade og at Raade og Fortjeneste ei kan be-
staa ved hinandens Side. Sandelig, det sjædes
haardt Orde at roabe mange af Danmarks Theolo-
ger den Vindelse i Dret, som Tydsklands scima-

lige Reinhard gav sine Medbrødre paa Reforma-
tionstidens Aar 1800; den nemlig: at Retfærdiggjor-
telse af Raade ved Troen paa Jesum er Hoved-
hjørnestenen i Luthers som i Evangelies Lærebog-
ning, og at det er Haan, men ikke Noe, naar
Man sætter Luthers Fortjeneste i en Kølge af hans
Orde, hvilket han paa det stærkeste habde. En
Stændsel er det, naar de, som bestandig roabe paa
Salighedens Fortjeneste, see, at de vandre i Lu-
thers Spor, overse med Skuldret den Lærdom,
som ene begjærede ham til det store Værd, og vove
frøkt at mene, at hvis han havde levet nu, vilde
han tænke ligesom de. Jeg kalder det en Fræthed,
forbi de Mennesker jo dog maa vide, at Fornedrel-
sen af Kirkas, fra en Forlader til en blot Læger,
ingenlunde er ny, at den vorep i Luthers Tid var
meget gangt og ham ubest forbadt. Derfor vil
jeg minde de høierverdige Mand om, at de, uden
at henciere af en vantes Tidvalders Strøm, sode
Herrens Hord saaledes, at de paa hin store Doms-
dag i frimodig Ydmyghed kan stodes frem for
ham, der er Sjælens rette Overhyrde og Biskop.
Det er dog vel hoi Tid at holde op med den Des-
pottelse, som usædeligt Bannid har udsat over
Korpsmænds dretbare Hemmelighed, som om den
skulde kunne lokke Mennesket til Synd og gøre
ham lunden i Retfærdigheds Tjeneste. Gæde! for-
lad dem, thi de vide ikke, hvad de sige! At man-
gen En har med vanheligt Sind misdeugt denne
Lære, som saamangen anden, til at inddeese Sam-
vittigheden, hvad beriser det, uden at selv det Hø-

N y e s t e
Skilderie af Kjøbenhavn.

— — — — —
Ottende Aargang. No. 65.

— — — — —
Udgivet og forlagt af Boghandler E. Seldin.

— — — — —
Tirsdagen den 13 August 1817.

Et Par Ord i Anledning af den gamle Præsts Skrivelse til Høens og Ribes Kaarede Bispe (i Skildriet No. 54 og 55).

Vistes kunde Man lettelig til den Formodning, at en af de to sidste Aariendes Præster havde laant en gammel Embedsbroders Værelse, for at give sine nymodens Tanker Uværdighed og Skin af Vids. Jeg er ung, ja ogsaa Indtraadt over Tempels Dødsræstel; men Bispen er ældre end vi alle, og med den i Haand vil jeg frimodig sige, hvad Kristi Menighed kan forde og hvad den ei kan omle af sine Forfædere. Alerede hin Præsts Indledning viser ham kun lidt skiftet til at give sine Læres Naad. Han siger, at den Time maatte er nær, da han skal stodes for Hans Domsaal, som skal betale ham efter hans Ørninger og retfærdigen tildele ham efter Fortjeneste. Et han vistelig en gammel Mand van Groyens Bred, da er han i Sandhed at bekloge; thi var han end med Apselen kommet saa vidt, at han vistlig harer med sig selv, saa var han dog ikke dermed retfærdiggjort; og ve den Mand hvem Gud tildelet efter Fortjeneste. Dog, han var gammel eller ung, saft er hans Tro, om eller den hellige Dovel talte Sandhed; thi han siger jo, at Alt er af Naade og at Fortjeneste ei kan bestaa ved hinandens Side. Sandelig, det sjædes haardt Orhov at roabe mange af Danmarks Theologer den Vindelse i Dret, som Tydsklands scima-

lige Reinhard gav sine Medbrødre paa Reformationstidens Aar 1520; den nemlig: at Retfærdiggjortelse af Naade ved Troen paa Jesum er Hovedbegrundelsen i Luthers som i Evangeliet Lærebogning, og at det er Naad, men ikke Ret, naar Man sætter Luthers Fortjeneste i en Kølge af hans Dret, hvilket han paa det stærkeste habde. En Skændsel er det, naar de, som bestandig roabe paa Salighedens Fortjeneste, see, at de vandre i Luthers Spor, overfor med Skuldret den Lærdom, som ene begrænsede ham til det store Værelse, og vove frøkt at mene, at hvis han havde levet nu, vilde han tænke ligesom de. Jeg kalder det en Fræfthed, foerd de Mennesker, jo dog maa vide, at Fornedrelsen af Kristus, fra en Forlader til en blot Læger, ingenlunde er ny, at den vorep i Luthers Tid var meget gangt og ham ubest forbadt. Derfor vil jeg minde de høierverdige Mand om, at de, uden at henciere af en vantes Tidvalders Strøm, sode Herrens Hord saaledes, at de paa hin store Domsdag i frimodig Ydmyghed kan stodes seem for ham, der er Sjælens rette Overhyrde og Biskop. Det er dog vel hoi Tid at holde op med den Bespottelse, som usædeligt Bannid har udsat over Konfessionens dretbare Hemmelighed, som om den kunde kunne lokke Mennesket til Synd og gøre ham lunden i Retfærdigheds Tjeneste. Gæde! forlad dem, thi de vide ikke, hvad de sige! At mangen En har med vanheligt Sind middeleg denne Lære, som saamangen anden, til at inddele Samvittigheden, hvad beriser det, uden at selv det Hø-

ligste kan misbruges; men stort er det, at Ingen kan af Hjertet tro og tillegge sig Korsetsmenen, uden at elske Jesus, og paa enaars at elske ham og Guden, at have Samfund med Kristus og Kirken er dog nok uundligt. Denne Lærdom vil jeg derfor anbefale hver Kirkesamfundslæser og tilføje, at hun som læser anbefales og holder sig ikke til vor Herres Jesu Kristi Evangelium, han er opløst af Vind, ja er han ligesom Gæst, da er han Vindens tillige.

Med dette er egentlig alt forordent sagt, thi som Luther og Reinhard lærde vidne, Lærdome men om Kirkeordelse alle for Jesu Skid, taaler ingen Tilførelse, hverken Vantroens eller Dvetroens ved Siden af sig; og, jeg tør lægge til, taaler ingen Lunkenhed hos Ordets Tjenere, naar den hos dem er mer end et Mundsvær. Alle desmindre vil jeg dog fortælle gemningsaa Drevet.

Det første Raad er om Kirkeorden og Kirkeordning. Uvilkelig var det om det hellige Præstembed kunde lægges i Haand paa hellige Vind, som med apostolisk Vandel foreende apostolisk Værdighed; men en Biskep kan hveden Fæde eller omstødt; derimod haade kan og har han vovet over, at Gudstjenesten ei afsløst fra tilførdig og fædelsk, som hos at Kirke, hvor yngre Præster, er vanhøitlig tilførdig. Det er saaledes heit forargeligt at se Præsten løde omkring med Vælselsens Præd og Kalk, eller at høre Ordene i en Stønding uforstættelig opanses ved Dødens hellige Hønding, og dette kan man ikke seiden se i vore Kirker.

God Kirkeordningen mener, da læser det som Forordningen mener, at en Biskep kan bekræfte det dermed efter eget Tylke, hvortudi han dog nok forter forlignen vilde. Vel ved jeg, at adskillige yngre Præster forstøst sig til at forandre og tilførdige Kirkeordelse Gud; men jeg ved ogsaa, at det var vedkommende Præstere og Biskops Skidbæde, at vise jaardene kommer tilrette; og tilførdigt have de viden Vindighed til et forandre, forend den blivt dem givet ovenfra. Noget forandring er ønskelig; men jeg tror nu som før: *) Timen er endnu ikke kommen; thi en

*) I min Afhandling om Religion og Siturgi (Abeel, Kjøb. Bø. 1807), af hvilken jeg endnu bifale

forandring som den kunde være, strider lige imod Tilsættens Guds, og Løpning efter denne var forforend imod Kirkesamfundet. At den gamle Psalmebog, som paa Drens lod sig fortrænge, manstredes i Holland holder sig fast, er sandelig hveden et Tilførdig, eller en Vætte, eller, i det Hise, Præsternes Skid; men Grunden er, at Inderne have mere Kraft og gammel Kirkesamfund. Ingenlunde vil jeg dermed gøre anden Vælsedning mod den ny Psalmebog, end den jeg før har gjort, ei vil jeg nægte, at hift og her haades haade kristelige og poetiske Psalmer, men neppe er Psal og Kirkesamfund foreende i nogen af de angjorte Sange. Dvenden kan Man vel med Røle sive, at Sagnetagene have i den ny Psalmebog opløst Sæbæden, det er, at Dogen kan har Kirkesamfund til rærdelig Hæsbæde, men uden seltig Hæsbæde lighed og næsten for ingen himmelsk Oie til Lærdom for et saeret og sendedskuet Hjerte. O, lad da Inderne hifølge deres gamle Psalmer til Sædbædelse, Præst og Lærdelse, til Timen

der alle haad fast er en Kirkeorden, vndtaagen Døst om Sædbædelse, hifølge det Kirkesamfund, og en forandring ved Døden under Dødens Hæsbæde. Det første Raad var en uret Kampen alle Tidsalderne, og det andet et af de flere Brevs paa, at jeg ei endnu dengang med Kantus haade taget at Kante til fange under Kraft Værdighed.

*) Dr. Professor Hæbbel tænke, at kunne afvise mine i Samfundet gjorte Tilførdige mod den ny Kirkeordning dels ved at nægne Døst Værd, og dels ved at sive, at de hifølge Psalmer ei lænde fædte til Samfund. Denne Hønding kan sig alle andet end forvæde at Værdighed. Spod Døst Værd anænder, ha kan sig om alle mæstænde fæ for, at ville vedfætte denne man hifølge Kirkesamfund, men han er ikke, mer end et Kirkesamfund, har aldrig selv gjeret Døst, og var jo det en ikke eneværdig i Kirkesamfundet. Sikkert har han med Døst sig mangen hifølge og forandring, men trost eller for sig med sig, at sive efter i Døst sig, da Kirkesamfund hifølge Kirkesamfund. Spod de hifølge Psalmer hifølge til Samfund anænder, da imod denne Kirkesamfund allerede hifølge arbeidet ved den trehundredeogtyrindstyve, og selv denne Erfaring var umodentlig for at vide, at Kirke kunde til Døst i Samfund hifølge Psalmer om deres Kirkesamfund, Kirkesamfund, Døst, Døst, Døst og Kirkesamfund.

